

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
A kiadványtalan évről:
Egy évre — 10 kor.
Hegyedévre — 4 .
Kétféle kétszer havonta:
Egy évre — 20 kor.
Hegyedévre — 5 .
Fél évre postán szállítva:
Egy évre — 24 kor.
Hegyedévre — 6 .

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelent minden nap a helyi és országos hírekkel együtt.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.
A szerkesztőség kizárólag a közérdeket szolgálja és nem vállal felelősséget a közérdektől idegen cikkeiért.
Hirdetéseik és hirdetői a kiadóhivatalban intézendők.
Egyes mások ára 5 fillér.

NAGYVÁRAD, június 30.

Az új kormány bemutatkozása.

Két heti vajadás után megoldást nyert a kormányválság, új kormánya van Magyarországnak, mely vasárnap már letette az esküt a király kezébe, ma pedig bemutatatta magát az országgyűlésnek.

A kabinet tagjai közül öt miniszter a Széll-kormánytag is tagja volt, ezeknek nem volt szükség bemutatkozniuk. Kluen-Héderváry az új miniszterelnök két évtized óta bánja volt Horvátországnak, Zágrábban lakott, a magyar politikai világban ritkán fordult meg, ő reá volt első sorban kíváncsi a magyar országgyűlés és még inkább az ő programjára.

Ez a bemutatkozás nem valami fényesen sikerült. Az új miniszterelnök olvasta beszédét, a mi különösen Széll Kálmán után méltán keltett feltűnést. Ezt az apróságot még elnézte volna neki a tisztelt Ház, de egyik kifejezése olyan forrongást idézett elő, a mi egy újabb obstructionnak csiráit rejti magában.

Héderváry programját röviden így lehet jellemezni: folytatása Széll Kálmán programjának, politikájának. Igéri, hogy ugyanazon irányban és szellemben fog működni, mint elődje s ennek garanciája gyanánt hivatkozik arra, hogy elődje kabinetjének öt tagját megtartotta.

Bővebben nem fejtegeti az egyes programpontokat, nyilván attól tart, hogy pártjának egyik vagy másik csoportját elidegenítene. A liberalizmust, a

mírói Vészi szeretett volna bővebb információit, éppen csak annyiban érintette, hogy felekezetek közti különbséget nem ismer.

Ebből ugyan nem lesz okosabb Vészi. De többet nem is mondhatott, mert vagy Tiszáék, vagy Apponyiék neheztelnek meg reá. Az agrár és merkantil kérdést is nagyon csinyján érintette. Annyiban Károlyi Sándoréknak kedvezett, hogy a magyar középosztály megerősödésének szükséges voltát hangsúlyozta és igazságos adóreformot ígért, de nyomban megnyugtatta Sándor Pálékat is avval, hogy a kereskedelmet egyöntetűen akarja fejleszteni a gazdasággal. Egyszóval úgy látszik, hogy a lavirozásban ügyes tanítványa elődjének és mesterének.

A munkarendről szólván az ujonczjavaslatoknak ideiglenes felfüggesztéséről beszélt, ami aztán obstructió forrongást idézett elő. Később kimagyarázta magát, hogy az idénre nem kíván több ujonczot a rendes létszámnál és csak a véderő revíziójánál áll majd elő az ujonczlétszám emelésével.

Amit a magyar állam erősítéséről és a nemzetiségi kérdéstről mondott, az általános helyesléssel találkozott, de itt is elszólta magát a közös haza emlegetésével.

A program maga általában elég jó lenne, hisz ismételt hangsúlyozta, hogy Széll irányát és működését folytatja, de meglátszik az új miniszterelnöknek mai beszédén, hogy két évtizedet Zágrábban töltött s a képviselőházat nem ismeri. Egyik-másik ebből eredő elszólása aztán

olyan hangulatot teremtett az ellenzéken, hogy ezek után békés tárgyalásra nem sok kilátás van.

Országgyűlési tudósításunk az új kormány bemutatkozásáról a következő:

A képviselőházban.

Budapest, június 30.

Elnök: Apponyi Albert gróf.
Az irományok előterjesztése után Csudovossy Béla háznagy bevezeti az új kormányt. A jobboldal éljenez, a balon és szélsőbalon nagy zaj: Zsiviól Zsiviól! Elnök hiába csenget.

A miniszterelnök feláll szólásra, de nem képes beszélni, mert a szélsőbal egyre zsivíozik. Elnök hosszan csenget.

Elnök: Horvátul csak a horvát képviselőknek van joguk beszélni.

Lengyel Zoltán: Mit keres itt Tomasics?! (A miniszterelnök zavartan áll helyén, kezében idageesen forgatja beszédét, nem képes szóhoz jutni. Az ellenzék egyre zajong. Elnök hiába csenget. Nagysokára helyreáll a rend.)

Kluen-Héderváry gróf miniszterelnök: Bejelenti, hogy ő felsége öt miniszterrelökke ki-nevezte. Kéri az erről szóló királyi kézirat fel-olvasását és a főrendiházzal való közlését. (Nagy zaj a szélsőbalon. Eljenzés jobbról).

Jegyző (olvassa a királyi kéziratot): Kelt Bécsben . . .

(Nagy zaj tör ki a szélsőbalon. Felkiáltá-sok: Bécsben! Hallatlan!)

Rákosi Viktor: Kelt Bécsben, csinál-ták Zágrábban, megbukik Budapesten. (Zajos derűtlenség.)

Jegyző: Felolvassa a leiratot.

Elnök: Bemutatja a miniszterelnök átira-tát a kormány kinevezéséről.

Jegyző: Felolvassa az erre vonatkozó ki-rályi kéziratokat.

(Lukács pénzügyminiszter nevével a szélső-balról odakiáltják: A sóminiszter. Plóss! Lán-

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Magyar hithirdető levele Kinából.

— »A kath. hitterjesztés lapjai« szerkesztőjéhez. —

Kína, Tszetyán. Mápung, 1908 márczius 15.

Megint irok; örömet és szívesen teszem, hiszen a levelezést látogatásnak tekintem, és általa utóbbinak örömeiben van részem. Öreg-biti az élvezetet, hogy haza, a szeretett Magyar-országba küldhetem soraimat; ilyen körülmé-nyek között hogyan is eshetnének a levélírás ter-hemre!?

Mostanában a husvétii szentgyakorlatokat végzem 8 helységből álló plébániám területén. Evvel az alkalommal örömmel tapasztalom, hogy hűveim átlag megállják helyüket, a jövő tehát szép reményekkel kecsegtet. Látom azonban azt is, hogy a kínai hűvek fegyelmezését illetőleg szükséges az erély és állhatatosság, mert Kiná-ban a bálványimádás oly mélyre bocsátotta gyökereit, hogy a régi szokás mintegy ígézetet

gyakorol erre a népre. Olykor kénytelen a hit-hirdető tekintélyének egész súlyát latbavetve akkora szigorúságot kifejteni, amekkorára Európában nincs szükség, de Kinában egyetlen módja a lelkészi működés eredménye biztosítá-sának. Kinában szeretet helyett a félelem ural-kodván, a kínai nép a szeretet iránt még ke-véssé fogékony; saját hátrányára visszaélve a szeretettel, nagyobb veszteséget okoz magának, mint amennyi a túlhajtott szigorúságból ered-het. A hithirdető tehát Kinában jobban őriz-kedik a nagy engedékenységtől, mint a törvény szigoru végrehajtásától. Egyaránt követelik ezt a kínai népnek természete és a keresztény val-lás méltósága, mely utóbbi nem szabad mar-talékul dobní a kínai önkénynek. Ezért köve-teljük meg, hogy a hűvek a katekizmust és imád-ságokat szóról-szóra tudják és évenként föl is mondják. Ha másként járna el a hithirdető, annyi mindenféle keverednék a tanítás és imád-ságok közé, hogy veszély fenyegetné a vallás tisztaságát. A kínai annyira rabja a betűnek, hogy önálló gondolkodásra képtelen.

Másik fontos teendője a lelkésznek a hus-véti látogatás alatt pontosan összeírni évenként minden egyes faluban a keresztényeket és a keresztségre készülőket. Eme hiteles összeírás nélkül sok kellemetlenség érné a lelkészt, a hitközség jóhírnevén pedig csorba eshetnék, mert nem tudná a lelkész ellenőrizni, eleget tesz-e minden hűve kötelességeinek; méltatlan emberek pedig avval szépiténék magokat, hogy a keresz-tényekhez tartoznak. E bajoknak elejét veendő, egészen újból kellett összeállítanom a jegyzé-keket, mert a régiek 2 év előtt elégték; volt tehát alkalmam a keresztségre készülőket egyen-kint szemügyre venni, mert személyesen kellett valamennyinek jelentkeznie beiratkozás végett.

Mikor így sorba veszi a hithirdető a gond-jaira bizott községeket a husvétii gyónás időszá-kában, végez, tehát végeztem én is egy harma-dik fontos teendőt is, t. i. a Szent-Gyermekség társulat filléreiből föntartott árváknak u. n. nyilvántartását. Az árvaházba lehetőleg csak 5-6 éves árvákat veszünk be; a kisebbeket, különösen a csecsemőket fizetés mellett kínai

FÁBRY TESTVÉREK nagyáruháza

Nagyváradon, Fő-utca. Telefon 76.

Ujonnan berendezett rőfös és rövidáru osztálya!

Csakis különleges új minták,

miután e cikkek ez évben ujonnan lettek berendezve.

Varrónőknek külön kedvezmény! Keresztény üzlet!

Női ruháknak és blousoknak meglepő szép új mintájú finom francia creto-nok, zephírek, delainok, batizetok, ajour és pettyes batizetok, nyári pique kelmék, női fehér és színes batizet ingek, háló kabátok, corsetták, fekete és színes kötények, selyem, delain, caschmir és mosó fejrevaló kendők, schiffonok vásznak, bélésárúk, csipkék, szalagok, D. M. C. himző, horgoló és kötő pamu-tok, selymek, czérnák, gombok, tűárúk s mindennemű rövidáruk teljes választékban és feltűnő olcsón. Bicykli és torna ingek, derék-övek, sapkák, Kneip-csipkék, kes-tyűk, harisnyák s még több száz-féle cikkek mesés olcsón adatnak el.

got, *Darányit* minden oldalról megéljenzik, ugyazintén *Wlassicsot*. *Kolozsváry* nevével felkiáltások a szélsőbalról: Ki az az ur? Nem ismerjük! Nagy vihar tör ki *Tomasics* nevével. Hosszantartó kiáltások a szélsőbalon: Ki veled Jellasic-huszár! Menjen vissza Zágrádba! Hogy mer oda ülni? Elnök folyton csenget.)

Elnök: A kéziratok tudomásul vétetnek és közöltetni fognak a főrendiházzal. A miniszterelnök ur kíván szólni. (Halljuk Halljuk! jobbról. Zajos felkiáltások a szélsőbalon: Zsivió! Zsivió! Elnök csenget.)

As új miniszterelnök.

Khuen-Héderváry gróf: Kinevezése óta először jelenik meg minisztertársaival a Házban, kötelességének tartja tehát közölni kormányzásának jövő irányát. Elsősorban pedig a munkarendre nyilatkozik. Miután az ország törvényenkívüli állapotban volt sokáig, első és főfontosságú a parlament békés tárgyalásainak biztosítása. Első sorban tehát erre fog törekedni. (Helyeslés jobbról.) Nem ismerheti el jogosnak és törvényesnek ellenszegülni a többség akaratának és meggátolni annak érvényesülését. (Nagy zaj a szélsőbalon.)

Rákóczy László: Nincs joga önnek így beszélni!

Héderváry gróf: Az idő előrehaladottságért és czélszerűségi szempontból szükségesnek mutatkozott mindenekelőtt az unjoncjavaslatot *egyelőre* visszavonni. (Viharos zaj a szélsőbalon. Felkiáltások: Egyelőre! Micsoda beszéd ez?)

(Több képviselő felugrik a szélsőbalon és a padokat verik. Kiáltások: Nem hallgatjuk tovább! Elnök hosszan csenget.)

Polonyi Géza: Ez szöszegés!

(A vihar fokozódik, kivált mikor *Tomasics* feláll és *Kossuth Ferencz*hez hajolva beszél neki valamit.)

(*Lengyel Zoltán*, *Kubik Béla*, *Pozsgay* és többen felugrálának helyeikről s a padokat ütve kiáltják: Tessék az ülést felfüggeszteni! Nem tárgyalunk tovább! Elnök hiába csenget. Beszélni akar, de szava elvész a zajban.)

Elnök: Arra kéri a képviselőket, hogy miután az elmondottakra mindenki megteheti megjegyzését, a méltányosság is megkívánja, hogy meghallgassák a miniszterelnököt. (Zajos helyeslés, taps a jobboldalon.)

Khuen-Héderváry gróf: Az unjoncjavaslat tárgyalása *mindaddig felfüggesztetik, míg a véderőtörvény tárgyalás alá nem kerül.* (Zajos helyeslés a jobboldalon.) A jelenlegi kormány a véderő harcoképességének szem-

előtt tartásával nem zárkozhatik el az unjonclétszám felemelésétől. (Nagy zaj a szélsőbalon.) Egyelőre azonban ettől eltekintenek és az *idén csak a rendes létszám kell.* (Viharos zaj az ellenzéken.) Gondoskodni kell továbbra, hogy az ország az ex-lex-ből mielőbb kijusson, tehát az indemnitást mielőbb le kell tárgyalni, utána jönnek az unjoncjavaslat, aztán a költségvetés. A kiegyezési javaslatokat természetesen már nem lehet letárgyalni szünet előtt. E javaslat azonban monarchiánk gazdasági tényezőire életbevágó.

Sebess Dénes: Nincs monarchia!

Pozsgay Miklós: Tanulja meg a közjogot.

Khuen-Héderváry gróf: A kereskedelmi szerződéseket illetőleg javaslatot fog benyújtani, hogy azok zavartalanul letárgyalhatók legyenek. (Zaj az ellenzéken. Felkiáltások: Hát a vámtarifa?) A sürgőseknek jelzett javaslatok tárgyalása után a fizetésrendezést, beruházásokat, telepítési és valuta törvényjavaslatokat fogja tárgyalatni. A kormány elösméri, hogy a *közgazgatási tisztviselőknél* igénye a fizetésük rendezését illetőleg méltányos és majd a kormány meg fogja találni a módot, hogy fokozatosan összhangba hozza azt az állami tisztviselőkével. (Helyeslés jobbról. Nagy zaj a szélsőbalon. Felkiáltások: Tehát lesznek választások. Már most akarja előkészíteni a választásokat.)

Rákóczy Viktor: Csak hogy a vármegyei tisztviselők nem ülnek úgy fel, mint az államiak!

Khuen-Héderváry gróf: A kormány a 67. XII. t.-cz.-hez ragaszkodik és teljes nyíltsággal mondja, hogy ez alapról el nem tér. A kormánynak mindig törekvése lesz, hogy a magyar államiság javára működjék.

Ugron Gábor: Ne beszéljen rébuszokban. Mondja meg, mit akar.

Khuen-Héderváry gróf: (Tovább olvassa beszédét.) Kormányának az unjoncjavaslatra vonatkozólag ugyanaz az elve, mint az előző kormánynak. Az új kormány *felekezeti különbséget nem ismer.* (Helyeslés jobbról.) Feladatának fogja tartani az *államfenntartó erő fejlesztését.* (Helyeslés jobbról.) Az új kormány *minden irányban folytatni fogja az előbbinek megkezdett munkáját.* A kormány politikája mindig *becsületos* lesz, az *ellenzékkel szemben loyális* és nagy súlyt fektet a *Ház összműködésére.* Nem szeretné, ha ez frázisként hangzanék el. A magyarságnak minden téren el kell foglalni az öt megérdemlő helyét s a *magyar nyelvnek érvényesülnie kell mindenütt.* (Helyeslés jobbról. Kiáltások balról: A hadseregben is?) A *közös haza* szeretetében mindenki-

nek egyet kell érteni. (Viharos zaj a szélsőbalon: Micsoda közös haza! Zaj, elnök csenget.) Aki ez ellen vétene, méltó megtorlásban fog részesülni. (Helyeslés jobbról.) A mi a *horvátországi* ügyeket illeti, kormány rajta lesz, hogy a testvériséget minél szorosabbra fűzzék. Ami a pénzügyi és földmívelésügyi politikát illeti, a kormány arra fog törekedni, hogy az *ipar és kereskedelem, a közgazdasággal egyöntetűen* fellendülhessen. Az *adózási rendszert* olyképen óhajtják megvalósítani, hogy az a szegény néposztályt ne sajtssa. (Helyeslés.) Különösen felhívja az ország figyelmét a *közgazdaságra*, mert ez fogja képezni a *magyar középosztály* ismételt megerősödésének alapját. (Helyeslés a jobboldalon.) Az erőket össze kell gyűjteni s arra törekedni, hogy megmutassuk: Magyarország erős és hatalmas. (Hosszas és zajos éljenzés, taps jobbról. Viharos zsiviózás a szélsőbalon.)

Kossuth Ferencz.

Kossuth Ferencz: A miniszterelnöknek beszéde nem volt szerencsés, az tünik ki abból, hogy nem ösméri az itteni viszonyokkal. (Ugy van! a szélsőbalon.) Pártja kitűzött czéljáért tovább harcol, e küzdelmet — dacára a több oldalról elhangzó rágalmaknak — nem fogják felhagyni. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.) E kormány szemben fog találni minket.

Andrássy Tivadar gróf: Frázis!

Kossuth Ferencz: Aki arra azt mondja, hogy frázis, az nem ösméri a magyar parlament történetét. (Ugy van! a szélsőbalon.) A miniszterelnök, az ellenzékkel való tárgyalások során azt mondotta, hogy az unjoncjavaslatot leveszi a napirendről *véglegesen.* Most pedig azt mondja, hogy *csak felfüggeszti* annak tárgyalását. Nohát tudja meg a miniszterelnök ur, hogy a pártot magával szemben fogja találni, mihelyt unjonczemeléssel áll elő anélkül, hogy a nemzeti követeléseket létesítsék. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.) (A miniszterelnök eddigi politikai működése a párt előtt nem volt rokonszenves. (Ugy van! a szélsőbalon.) Hiszen mindjárt az a mód is, amelylyel idekerült, már elkekerítette az ellenzékét. De a miniszterelnök nem ösméri a viszonyokat. Bizonyítja ezt az is, hogy behozta a kabinetbe *Tomasics* Miklóst, akinek multkori parlamentáris beszéde valóságos felháborította az ellenzékét. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbalon.)

Rákóczy Viktor: Jellasic-huszár a magyar miniszteri székből!

Kubik Béla: Szégyen és gyalázat!

Kossuth Ferencz: A függetlenségi párt ki akarta rántani az országot a törvényen kívüli állapotból: féltve a válságos helyzetből reá há-

családoknál helyeztük el. Mikor tehát a lelkész a husvétii gyónás elvégzése miatt a községben tartózkodik, számon kér minden kisededet. Tapasztaltam, hogy a jegyzék néhol nem egyezett meg a tényállással. Akadt gyermek, akinek nevét időközben megváltoztatták, elhunyt kisededet pedig elfelejtettek fölírni. Ugy hoztam tehát rendbe a dolgot, hogy öt megbízható tanu előtt minden gyermeket előhozattván, személyazonosságát megállapítottam. Így jöttem rá egy esetben, hogy két dajka a gondjaira bizott megkeresztelt gyermeket kicserélte pogány gyermekkel; jelentést erről a csalásról egyik dajka sem tett, mikor előhozták a kisededeket. Az volt a szerencsém, hogy a gyermekek megvizsgálásakor megismertem azt a három szurást, melyet a pogány lelenházakban* a gyermek fülkagylóján tesznek. Mindkét gonosz dajkától rögtön elvetttem a gyermekeket és bevitettem a missió árvaházába, ahol megkereszteltem őket. Az egyik gyermeket egy keresztény családnál helyeztem el itt Mápong-ban, a másik az árvaházban maradt, mert már 2 éves. Most abban fáradozom, hogy nyomára jöjék a megkeresztelt két gyermeknek, akik a két pogány dajkának lelketlensége miatt idegen kézre kerültek.

Ezt az esetet azért hozom elő, mert kellő világitásba helyezi a pogány kinainak lelkületét. Mikor arról van szó, hogy pénzhez juthat a kinai, semmi sem szent előtte: pénzért eladja lelkét is, mert bálványai között első neki a

* Lásd a kinai pogány árvaházakról lapunkban: 1894. 95. l. Szerkt.

pénz. Erre a példát maga Konfutsze, a legnagyobb kínai bölcs adta.

Lelki javak iránt nincs érzéke a kinainak; szemeit vajmi ritkán emeli az égre, ámbár ezt a szót gyakran veszi ajkaira. Még akkor is, mikor fölveszi az ég Urának vallását, legalább kezdetben anyagi előnyök lebegnek szemei előtt.

Ámbár a kinainak mindig gazdagságon jár az esze, Kína mégis koldus ország, mert a vagyontalan szegényedik, a gazdag pedig fővénynyé lesz. A nyomor és gazdagság szülők a tolvajt és rablót. Kínában fejlődött ki legjobban a lopás és szédelgés rendszere. Multkor 400 fegyveres rabló elvitt egy zálogházból egyéb értékeken kívül 30 ezer koronát. A csapat másnap reggel 9 órakor távozott a helységből.

De beszéljünk egyébről.

Zi-ka-vei központja Kínában a művészetnek és tudománynak; a jézustársasági atyák eme intézete nagyszabású vallás-történeti ünnepélyre készül, amennyiben meg fogja ülni háromszázadik évét eme hely földesura megkeresztelésének. Zi-ven-ding-kung volt az a jeles férfi, akit minden művelt kínai nagyrabecsül. Az ünnepélynek békés jelleget az kölcsönöz, hogy Kián-nán ap. helynökségben közimákat végeznek a jeles férfi ivadékaiknak megtéréséért. Említésre méltó, hogy a nagy férfunak pogány és protestáns [utódai közül már többen jelentkeztek a kath. vallás tanulására.

E lapok olvasóit érdekelni fogja, hogy a

b. e. Ürge Ignác hazánkfia által magyar pénzen Tszo-fu-pang hitközségben épült templomban egyházhatóságilag megalakult a szentolvasó-társulat.

Régibb leveleimben többször előfordult Ing-vé-te neve, aki ádáz üldözöje volt környékünkön a kath. híveknek. Ennek a hirhedt zsi-ványnak egyik főcinkosa volt a tanult Hiá-csing-fu; ez az ember most büntönben ül nagy szégyenére és fájdalomra Tai-csu összes protestánsainak, akiknek vezérök volt. Ámbár ezt az embert protestánsnak megkeresztelték, előhaladt kora mellett is feslett életet folytatott, amennyiben saját leányát is számos feleségei közé sorozta. Egész Tai-csu területén örvendenek a mandarinok és az emberek, hogy ez a szörnyeteg hurokra került; hiszen 3 évig eredmény nélkül vadásztak rá.

A birodalom egyes részeiben még most sincs nyugalom és béke. Kína déli részében igen erős a forradalmi elem. A mi 3 kerületünkben is szorongatják a boxerek Niecsu vidékét; több helyen elvágják a táviró sodronyait. A napokban Kucsufu-ból 200 katona ment Laicsi-ba, ahol több házat kiraboltak; a kárvallottak között van a környék leghiresebb tudósa is. Körülöttem nyugodt minden. Félni nem félek, egészségem jó, a vidámság sem kerül.

Fogadja stb.

Wilfinger József,
ap. bithirdető.

roló bajoktól, de tradicionális küzdelmükkel fel nem hagynak soha. Hogy minő eszközökkel fog küzdeni, azt most meg nem mondhatja, azt minőig a helyzethez fogja alkalmazni. De küzdeni fog a párt, míg célját el nem éri. Kijelenti azonban, hogy a küzdelemben őt ezután is az fogja vezetni, mint eddig: *higgadsága*, melyet megkövetel az ország érdeke és meg az az állás, melyet a pártban elfoglal. (Zajos éljenzés a szélsőbalon.)

Házasabályvita.

Elnök: Tekintettel arra, hogy a kormány a főrendiházban is be akar mutatkozni, kéri, hogy az ülést egy fél órára függeszék fel.

Holló Lajos: Nem ellenzi azt, hogy a kormány be ne mutatkozzék most a főrendiházban, de akkor a Ház ülésének holnapra való elnapolását kéri. (Helyeslés a balon és szélsőbalon.)

Eötvös Károly: Sem az elnök, sem a Holló indítványát nem fogadhatja el. Mi történnik most? Egy új kabinet mutatkozik be. Alkotmányos rendünk szerint az új kabinetnek előbb a nemzet képviselői előtt, tehát itt a Házban kell bemutatkoznia. Minthogy pedig a bemutatkozás itt még be nem fejeztetett, addig a főrendeknél a bemutatkozás meg nem történhetik. Indítványozza, hogy erről átiratban értesítsék a főrendiházat s az ottani bemutatkozás csak a Házban való bemutatkozás után történjék meg. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

Elnök: Az előbbi kijelentésével távolról sem akarta érinteni a magyar alkotmányosságát. A miniszterelnöknek nyilatkozata szerint nem képezheti a Ház határozatát. Egyébként az efelett való döntést a Házra bizza, csupán azt jegyzi meg, hogy méltányosságból függeszék fel az ülést.

Olay Lajos: Nincs egy véleményen az elnökkel. A kormány nem mehet át addig a főrendiházba, míg itt nincs határozat.

Ugron Gábor: A miniszterelnök beszédére joga van bárkinek indítványt benyújtani. Honnan tudja az elnök ur, hogy nem nyújtanak-e bizalmatlansági indítványt, amelynek esetleges megszavazásánál nem lenne miért mutatkozzék be a kormány a főrendiháznak. (Tetszés a szélsőbalon.) A miniszterelnök szerint nem mehet át vendégszereplésre s ezért csatlakozik Eötvös indítványához. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

Polonyi Géza: Csatlakozik Eötvös indítványához, csupán az indokolásban van némi eltérése. A miniszterelnök nyilatkozatát napirendre kell kitzütni, hogy indítványt lehessen tenni. Mert hiszen indítványozhatnak bizalmatlanságot és el is fogadhatják azt, amint reméli, hogy a jelen esetben meg is tesznek. (Helyeslés a szélsőbalon.) Ezért kívánja a tárgyalás folytatását és 5 percznyi szünetet kér.

Nagy Ferencz: A két Háznak egymás közti viszonyáról szól, mely a gyakorlat szerint mindig egy napon tartja az ülést kabinet bemutatkozáskor. A Ház ezáltal semmiféle rövidséget nem szenved, ezért elfogadja az elnök indítványát.

Eötvös Károly: Személyes kérdésben szóval fel. Kijelenti, hogy soha még nem volt reá eset, hogy a kormány a teljes bemutatkozás vége előtt átmenne a főrendiházba. Ezt tények igazolják. Ezért fenn tartja indítványát, különben felkéri a miniszterelnököt, nyilatkozzék, mi a véleménye. (Nagy tetszés.)

Elnök: Szükségesnek látja előbb az ülést öt perczre felfüggeszteni. (Derűtség.)

Szell búcsuztatója.

A hivatalos lap vasárnapi száma közölte a Szell kormány felmentésére és a *Héderváry-kormány* kinevezésére vonatkozó királyi kéziratokat.

Ezek között feltűnést kelt a Szellhez intézett kéziratnak meleg hangja, különösen pedig az a körülmény, hogy *ezentul* is számít a korona Szell szolgálataira. Ezzel szemben egészen sablonos a *Fejérváry*-hoz intézett kézirat, melyben ilyesmiről szó sincs.

Itt közöljük a Szell királyi búcsuztatóját teljes szövegében:

Kedves Szell!

Folyó hó 16-án kelt elhatározásom kapcsán Ont magyar miniszterelnöki állásától ezennel véglegesen felmentem.

Ezen alkalommal *halás szivből* mondok Önnek köszönetet miniszterelnöki állásában Nekem és a hazának válságos viszonyok közt is teljes odaadással és ritka áldozatkészséggel tett hű és kiválóan sikeres szolgálataiért, *biztosítom Ont változatlan kegyelemem és bizalmamról és nem kéllem*, hogy a közügyektől munkás élete közben gyűjtött sokoldalú tapasztalatai folytán méltán *nagybecsű közreműködését ezentul sem vonandja meg*.

Kelt Bécsben, 1903. évi június hó 27-én.

Ferencz József s. k.

Honvéd ágyuk.

A *B. Hirlap* jelentése szerint a hadügyi kormány elkészítette és a király is hozzájárulását adta a *honvédségnek tüzéséggel való felszereléséhez*. Ha a hadsereget csakugyan fejleszteni kell, úgy valóban legjobb, s egyedül elképzelhető legtermészetesebb módja az, ha a honvédséget fejlesztik, mely ugyanis teljesen egyenrangú a közös hadsereggel, miud kiképzés, mind használhatóság tekintetében. A királyi hozzájárulás még a válság előtt történt, hogy most lesz-e belőle törvényjavaslat, vagy marad elaboratum, azt az újonnan felzavarodó politikai helyzet mellett bajos volna eldönteni, de minden esetre érdekes és biztató már az eszme felvetődése is.

Goluchovszky gróf bukása.

A M. H. illetékes helyről értesül, hogy *Goluchovszky* Agenor gróf közös külügyminiszter legközelebb beadja lemondását. Goluchovszky bukását a szerbiai események okozták. A bécsi diplomácia Szerbiában 1889 óta arra szorított, hogy hibákat kövessen el. De remény van rá, hogy már nem fogja folytatni, mert az udvar megelégedte az eddigi hibákat és Goluchovszky Agenor gróf külügyministerségének napjai meg vannak számlálva. Bajos a politikában fix határidőre jóslgatni, de az bizonyos, hogy ez év őszéig már nem Goluchovszky gróf fogja intézni Ausztria és Magyarország külpolitikáját.

A biharmegyei és nagyváradai régészeti és történelmi egylet közgyűlése.

Előkelő közönség részvétele mellett ment végbe vasárnap délután öt órától hétig a múzeum-épület nagytermében. A díszes hölgyközönségen kívül ott láttuk *Radnai* Farkas főlsz. püspököt, *Medvigy* Mihály táblai tanácselnököt, *Mangra* Vazul g. kel. vikáriust, *Balogh* Samu táblai bírót, dr. *Bozóky* Alajos jogak. igazgatót, *Molnár* Imre és dr. *Bozóky* Géza jogak. tanárokat, *Groc* Béla és *Fetser* Antal apátkanonokokat, dr. *Karácsonyi* János esp. plébánost, dr. *Novotny* Alfonz prem. főgymn. igazgatót, *Vulcan* Józsefet, *Sipos* Orbán kir. tanfelügyelőt, *Géczy* Lajos püsp. urad. főtitk. dr. *Vucskics* Gyula plébánost, dr. *Tóth* Szabó Pál főgymn. tanárt, *Bereczky* Géza földbirtokost, *Mayer* Antal pápai káplánt, *Rátkay* József tornat. nárt, *Köszeghy* József városi főmérnököt, *Középe*ssy Gyulát, *Gyaló*kay Jenő tüzérfőhadnagyot, *Makkay* Ernő zárdalelkész, *Besser* Hugó és *Makkay* József karkáplánokat, *Fekete* László pénzügyi tisztviselőt, dr. *Lindenberger* János és dr. *Némethy* Gyula theol. tanárokat és dr. *Thury* Kálmán ügyvédet.

Az elnöki széket a távollevő főispán elnök megbízásából *Karácsonyi* János foglalta el, ki megnyitójában megemlékezett az egylet három nagy halottjáról: *Schlauch* Lőrincz bicornokról, kinek az egylet a többek között szép telkét köszönheti, *Pável* Mihály g. sz. püspökről és *Szunyogh* Péter alispánról, ki a megye részéről az egylet egyik legbuzgóbb pártfogója volt, s kiknek emlékét a közgyűlés jegyzőkönyvben is megőrökíti.

Ezután *Gyaló*kay Jenő tüzérfőhadnagy, az egylet egyik legbuzgóbban működő tagja foglalta el a felolvasó asztalt s a XVI. század magyar költészetének egy érdekes alakjáról, *Zólyomi* Dávidról tartott rövid tanulmányt, kinek élete annál közelebből érdekel bennünket, mert a Zólyomi család *biharmegyei* eredetű és előneve is egyik községtüntől, Albitól van kölcsönözve.

A nagy tetszéssel fogadott felolvasás után Dr. *Karácsonyi* János alelnök ismertette szabad előadásban a bihari 1902-iki ásatások eredményét, felmutatva egyúttal a 6 lovagsírban talált fontosabb leleteket, melyek más ismert ősmagyar sírleletekkel a legpontosabban egyeznek meg.

Dr. *Némethy* Gyula titkári jelentésében röviden vázolta az egylet működését a lefolyt egyleti évben felemlítve a bihari, ártándi, berettyó-ujfalui ásatásokat, a herpályi és fenési romok restaurálását, a herpályi XIII. sz. román stílusu templom alapjainak napfényre hozatalát, az évkönyvet, végtül kiemelve azon nagylelkű pártfogást, melyben a vallás- és közokt. miniszterium, a Múzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelőisége az egyletet a lefolyt évben is támogatták. A kultuszminiszterium utolsó évtizedben kifejtett működésének egyik legragyozóbb fénypontja a vidéki múzeumok istápolása, mely egyes vidéki központjainkban valóban fényes örvendetes eredményeket hozott létre.

*Középe*ssy Gyula régiségőrri jelentése szerint a váradi múzeum gyűjteményei a lefolyt évben részint ajándékozás, részint vétel útján 1074 darabbal növekedtek, ami tekintve az elmúlt évek statisztikáját, valóban meglepő eredmény. A számvizsgáló bizottság jelentése szerint az egylet 1902-iki bevétele 15039 kor. 24 fillér, kiadása pedig 2559 kor. 58 fillérre ruggott. A hátralékos tagdíjak egy része az ügyész buzgólkodása folytán már megtértült.

A gyűlés programjának utolsó pontja *Novotny* S. Alfonz főgymn. igazgató megválasztása volt vál. taggá, a lemondott *Nemeskey* Andor helyébe.

Sztrájkoló napszamosok.

Az emlékezetes tavaszi munkásbérharcz alkalmával a nagyváradi napszamosok méltányos követeléseiknek már érvényt szereztek és mégis újabb sztrájkot kezdettek munkaadóikkal szemben.

E megújult bérharczról a rendőri sajtóiroda a következőket közli:

A mozgalom, tekintve a méltányos napszámteleteket, ezuttal nem tekinthető egyébnek, mint a bérek erőszakos fölszigazására irányuló törekvésnek. Az elégedetlenek csoportként bejárták a várost és a munkába állott napszamosokat fenyegetés útján kényszerítették a munka abbanhagyására. Bár a rendőrség ki is vonult, csupán egyet tudott tetten érni a vezető izgatók közül és pedig Bodó Gergely biharudvari ill. napszamos személyében, kit a rendőrség le tartóztatott.

A sztrájkolók különben hétfőn délelőtt a Rhédey-kertben gyűlésezni akartak, de ezen be nem jelentett gyűlés megtartását a rendőrség meggátolta.

A helybeli építőmesterek kijelentették, hogy emez újabb bérmozgalommal szemben megtorlással élnek és két hétre minden munkát beszüntetnek. Ha ezen időn belül nem lépnek munkába a napszamosok, a főkapitány intézkedni fog az iránt, hogy idegenből hozott napszamosok zavartalanul dolgozhassanak.

A napszamosok különben tegnap, kedden délelőtt a Rhédey-kertben gyűlést tartottak. A gyűlésen az elnök és a jegyző javasolták a

munkásoknak, hogy a helybeli építő iparosok által ajánlott díjtételeket fogadják el s kezdjék meg a munkát; erre azonban a nagy többség nem volt hajlandó, jöllehet említett két szónok jóakarattal figyelmeztették őket eme makacsságuk káros következményeire.

Kimondották tehát, hogy a bérmozgalmat tovább is folytatják s nem lépnek munkába. Azonban egyidejűleg kimondották azt is, hogy a főkapitány figyelmeztetésének engednek és a bérmozgalmában való részvételből kizárják a hegyi és mezei napszámosokat.

Wassermann Soma ungvári ill. 21 éves helynélküli ker. segédet, kit helybeli gazdája izgága természete és folytonos izgatása miatt elbocsátott és aki napok óta olyként szerepel, hogy a nagyvárad kereskedelmi alkalmazottak megbízottja és képviselőjeként uton utfélen a munka abbanhagyására biztatja a munkásokat, a rendőrség Nagyvárad város területéről tiltotta és a városnak 48 óra alatt leendő elhagyására utasította.

UJDONSAGOK.

Huszonöt éves találkozó.

A főgimnázium ez idei évzáró ünnepélye az emlékezés, a viszontlátás, a szeretet és hála ünnepe volt egy kis csoport élete delén álló, komoly szereplő férfiaknak, akik 25 év előtt maturáltak a nagyvárad prem. rendű főgimnáziumban.

A mint ott állottak a diákok előtt a viszontlátás, az emlékezés örömeivel s férfias megelégedéssel arcukon olyan biztató, lelkesítő kép volt azoknak a pelyhesedő állu ifjaknak, akik most indultak arra a nehéz munkára, a melynek tulsó határán amazok a jól végzett munka megelégedésével emlékeztek vissza arra a derűs, napsugaras ifju napokra, mikor ők is így készülődtek egy szál bizonyítványon és sok sok reménységgel arra a nehéz, szép, munkás 25 esztendőre.

Az 1878 ban maturáltak közül a következők gyűltek össze:

Dr. Karácsonyi János, bihar-püspöki-esperes-plébános a kiváló történész, a m. kir. tudományos akadémia tagja, dr. Varga Ferencz b.-pesti kir. főügyész-helyettes, dr. Munkácsy Bernát akadémikus a híres nyelvész, Olasz Elemér földbirtokos, Dobozy Kálmán érmihályfalvai főszolgabíró, dr. Istvánffy Lajos b.-pesti kir. ítélőtáblai bíró, dr. Ladik Gusztáv belügyminiszteri osztálytanácsos törvénytár és hivatalos lap szerkesztője, Korö Gusztáv m. á. v. főtisztviselő, Richter Jenő palotai plébános, dr. Berkovits Miklós városi t. b. főorvos, Nagy Márton központi főszolgabíró, dr. Schwarcz Vilmos fővárosi ügyvéd.

Péter és Pál napján reggel 8 órakor a 8 osztály tantermében találkoztak. Egymást érték az érzékeny viszontlátási és ismerkedési jelenetek, mert bizony voltak, a kik nem ismertek egymásra 25 év után.

Az összegyűlt kis gárda először a gimnázium igazgatójánál: Novotny S. Alfonznál tisztelgett s nevükben dr. Ladik Gusztáv miniszteri tanácsos, a törvénytár és a hivatalos lap szerkesztője üdvözölte. Ezután Agáczy Norbert egyetlen élő tanárunkat keresték fel s Nagy Márton főszolgabíró tolmácsolta mindannyunk hálás tiszteletét. A kegyeletes emlékezés volt tanáraik sirjához vitte őket s a temetőben gyönyörű koszorút helyeztek Makróczy Gábor, Kékus Vidor és Cséplő Péter sirjaira.

A gimnázium évzáró ünnepére érkeztek

vissza s könnyezve hallgatták meg az igazgató reájuk emlékező szavait.

A prem. rend. templomában hallgattak szent misét ezután, melyen Karácsonyi János dr. az emlékezés és az Isten iránti hála remek szavaival tartott szent beszédet.

E beszéd mély hatásával hagyták el a templomot s kocsikon a Püspök-fürdőbe rándultak ki, hol kedélyes társas ebéddel fejezték be a viszontlátás ünnepét.

Tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik a mult, valamint a jelen évről hátralékban vannak, hogy előfizetésü díjaikat mielőbb kiegyenlíteni sziveskedjenek.

Nagyvárad-Püspökfürdő-Féliczfürdő.

	Személyvonat						
Nagyvárad áll.	7.33	9.50	—	—	4.44	—	8.58
Nagyvárad-Vásártér ind.	7.20	9.31	11.42	2.08	4.37	6.28	8.54
V.-Velenceze >	7.34	9.47	11.58	2.24	4.53	6.44	9.10
Rontó >	8.02	10.14	—	2.93	5.09	7.11	9.29
Püspökfürdő >	8.07	10.19	—	2.44	5.14	7.14	9.34
Féliczfürdő	8.24	10.37	—	2.58	5.31	7.18	9.50

Féliczfürdő-Püspökfürdő-Nagyvárad

	Személyvonat						
Féliczfürdő ind.	8.30	10.42	—	3.—	5.34	7.20	9.53
Rontó >	8.37	10.49	—	3.05	5.41	7.25	10.00
Püsp. fürdő ind.	8.48	11.00	—	3.11	5.51	7.31	—
V.-Velenceze >	9.04	11.16	12.00	3.27	6.08	7.47	10.13
Nagyvárad-Vásártér érk.	9.22	11.34	12.16	3.45	6.24	8.05	10.30
N.-várad áll. érk.	—	11.27	—	—	6.18	—	10.32

Az indulási és érkezési adatok közép-európai időre vonatkoznak. Az esteli 6 órától reggeli 5.5 perczig terjedő idő fekete számokkal van jelölve.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8—5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 8—6 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* Az új központi főszolgabíró. Nagy Márton, ki hosszú időn át közmegelegedésre vezette a szalontai főszolgabírói kerület ügyeit, ma foglalja el új állását Nagyváradon.

* Kinevezés. Beöthy László főispán Biharvármegyéhez I. oszt. közigazgatási gyakoronokká Wertheimstein Henriket, II. oszt. közig. gyakoronokká pedig Tóth István nagyszalontai lakos, végzett joghallgatót nevezte ki.

* Tanévet bezáró szép iskolai ünnepély folyt le a nagyvárad-újvárosi róm. kath. fiúiskolában Péter-Pál napján. D. e. 11 órakor templomba mentek a négyosztályú intézet tanulói. Ott a »Te Deum«-mal kezdődő szent mise tartama alatt tömeges énekével emelte az ifjuság az ájtatosságot. Aztán az iskolába mentek vissza a tanulók. Itt az intézet igazgatója, dr. Vucskics Gyula, az ünnepély jelentőségéhez alkalmazott beszédet tartott az ifjusághoz. Intette őket, hogy a nagy szünetben is irjanak, olvassanak, járjanak a templomba és magukat jól viseljék. A negyedik elemi osztályt végzett tanulókat intette, hogy — akik felsőbb osztályba mennek, jó tanulás és magaviselettel igyekezzenek az intézet becsületét emelni. Mert az igazgató a tanítótestülettel együtt ezután is figyelemmel fogja kísérni lépteiket. Aztán kiosztotta a Winterhalter-féle alapítványból a száz korona ösztöndíjat Krüger Viktornak, a Ráczné féle tíz koronást pedig Békési János tanulóknak a IV. osztályból. Kiosztotta ezenkívül az igazgató a főtisztelendő Káptalannak minden tanév végére felajánlott nyolczvan koronát tevő adományát és a jutalomkönyveket.

* A Legényegylet házavatási ünnepélye.

A Legényegylet ünnepély-rendező bizottsága a házavatási ünnepélyen résztvevők érdekében jónak látta azt, hogy a vacsora bankettjegyek előzetes vásárlása nélkül is rendeztetik. Ezton értesíti tehát a meghívottakat, hogy a délutáni program után mindkét teremben feltérítenek és a vacsorában részt venni akarók szabadon rendelhetik meg étkeiket. Akik egész vacsorát akarnak, azok jelentkezzenek bankettjegyért, akik külön akarnak rendelni, tehetik előzetes jelentkezés nélkül. A külön rendelőknek pecsenye, sajt és gyümölcs, valamint hideg felvágott áll rendelkezésére. A bankett jegyre reflektálók számára kétféle pecsenye, kétféle tészta, sajt, gyümölcs és fél liter diószegei óbor lesz a menu.

* Primiczia. Bencsik Pál vácz-egyház-megyei ujmisés folyó hó 28-án Békés-Szent-Andráson mutatta be Istennek első szentmise áldozatát. Harangzugas s a mindenszentek lytániájának éneklése közt ment a község érdemes plébánosa Dr. Dunay Alajos, 60 fehérbe öltözött leányka s a hivek hatalmas tömege kíséretében az ujmisésért a szülei házhoz. Eljöttek a környék plébánosai, most már oltártestvérei: Szirmay L. Arpád szarvasi, Hegedüs Imre m.-turi, Harmath János mesterszálási lelkészek, ott voltak egykori papnövendéktársai Gyepes Imre, ifjabb és idősebb Kovács József, Dércay Imre, Fehér Lajos, Masurék Gyula, a mesterszálási hivek pedig körmenetben siettek a szép ünnepélyre. Dr. Dunay Alajos volt az ujmisés manuuctor. Hegedüs Imre pedig s magasan szárnyaló beszédben szólt az ujmiséshez. Mise alatt az őszbe borult szülők és a testvérek a gyermek és testvér kezéből vették az Ur Jézus szent testét, s mise végén a paptársak, a hivek ezrei a primicziás áldását fogadták. Délben azután a manuuctor dusan terített asztala várta az örömszüleket, a paptársakat s mivel az édes apa a község bírája, a kerület főszolgabíróját: Dr. Wieland Sándort. Ősi magyar szokáshoz hiven a házigazda kezdte meg a pohárköszöntők sorozatát, ki az ujmisést, az ujmisés szüleit éltette. Békés-Szent-András hivei boldogak, Isten meghallgatta imájukat: pappal ajándékozhatták meg az egyházat.

* Hogy játszák ki a törvényt. A kereskedelemügyi miniszter legújabb intézkedésével akként módosította a vasárnap munkaszünetre vonatkozó törvényes tilalmat, hogy az üzletek délelőtt 10 órakor bezárandók. Ez az újabb intézkedés már a mult vasárnap életbelépett. Már régebben is panaszt kaptunk az irányban, hogy egyes nagyobb kereskedők, akik szombaton bezárják üzleteiket, a vasárnap munkaszünetet pedig akként játszák ki, hogy vasárnap déli 10 órától délig és egész délután dolgoztatják zárt ajtók mögött alkalmazottaikat, csomagolással, raktározással stb. Erről a rendszeres vasárnap munkálkodásról a rendőrség bármikor meggyőződhetnék, ha körülnézne a zöldfa- és sas-utczai üzleteknél. Különben egy hozzánk érkezett levél szerint, a rendőrfőkapitánynak személyes tapasztalata is van ezen visszaélésekről, mert a levél írója szerint egy ilyen üzletben vasárnap délután magánlátogatást tett. — A rendőrség arról sem akar tudomást venni, hogy hétfőn reggel már 6 órakor árulják az utcákon a friss lapokat, holott a törvény szerint a nyomdáknak csak ez időben szabad a munkát megkezdeni. Ahol a rendőrség így gondoskodik a törvény megtartásáról, ne várjunk rendet.

* Tisztul a város. Hétfőn éjszaka folyamán a rendőrség a külvárosi és a velenzei korcsmákban razzitát tartott. Ennek során előállítottak 22 foglalkozás és lakás nélküli egyént, kiket részint lezártak, részint idegen ill. révén haza tolonczoltat a rendőrség.

* **Ezárás az olasz kath. iskolában.** A tanévet ezúttal is kitűnő eredménnyel fejezték be a nagyváradi-olasz-i r. kath. finiskolában. Az értesítőket hétfőn, Péter és Pál napján osztották ki. Az ezárás alkalmából vasárnap **Dencs János** tb. kanonok, esperes-plébános, tankerületi igazgató gazdag ünnepi ebédet adott, amelyre a nagyváradi kath. elemi iskolák összes hitoktatóit, tanítóit és a kántorokat szívesen látta. A fényes vendégség során a szíves házigazda rámutatván az elért szép eredményre, köszönetét fejezte ki a hitoktatók és tanítók fáradságtalan buzgalmaért, egyszerűségéből folyó szorgalmuk és odaadásukért. További kitartásra kérte és buzdította őket s Isten kegyelmét és bőséges áldását kérte a haza és egyház javára szolgáló működésükre. A vendégek revében **Makucz Ernő** zárdalelkész szép szavakban mutatott rá azokra a hervadhatlan érdemekre, amelyet **Dencs János** tb. kanonok a tanügy és az egyház ügyei körül szerzett. **Nagy Lajos** tanító sikerült pohárköszönőben a szívélyes házigazdát, mint a tanügy és a tanítók lelkes vezérét és pártfogóját köszöntötte fel, általános, élénk tetszés mellett. — **Paku János** nyug. tanító szintén **Dencs János** tb. kanonokot éltette szívből fakadt szavakkal.

* **A tatarosi Kossuth-szobor leleplezése.** A munkások hazafias lelkesedése a tatarosi aszfaltbánya telepén szobrot állított **Kossuth** Lajosnak. Ezt a legújabb Kossuth-szobrot vasárnap leleplezték le Tataroson. A leleplezési ünnepre az egész környék intelligenciája ö-szegyült s Váradról is számosan kirándultak ez alkalomra Tatarosra. Az országgyűlési képviselők közül jelen voltak: **Kossuth** Ferencz, **Telegdy** József, **Rigó** Ferencz, **Balogh** Mihály és **Molnár** Akos. A leleplezési ünnepen a **Hymnusz** elnéklése után **Kovács** Jenő az ipartelep igazgatója beszélt elsőnek lelkes hazafias szavakkal méltatva **Kossuth** érdemeit. Utána **Telegdy** József, az ünnepi szónok gyönyörű képét rajzolta **Kossuth**-nak és munkájának. A nagyhatású beszéd után lehullott a lepel a pompás kis szoborról, amelyet a telep géplakatos **Ujházy** öntött ércbe s munkájában **Grosszmann** főgépész, **Lusztig** kazánkovács, **Magyari** kovács, **Fried** és **Sötét** tisztviselők segítettek. **Kossuth** Ferencz megragottan mondott köszönetet a szobor létesítőinek. Ezután a koszorukat helyezték el s az ünnepség véget ért. Este farsasvacora volt, amelyen szép hölgyközönség volt jelen. Az első pohárköszöntőt **Telegdy** József mondta **Kossuth** Ferenczre, majd **Kossuth** Telegdy Józsefet köszöntötte föl. Beszéltek még **Molnár** Lajos, **Molnár** Akos, **Kovács** Jenő, **Roszner** főbányamester, **Stokker** József dr. és mások.

* **Gábor Aron emléke.** Július 2-án lesz évfordulója a kökösi csatának, a hol **Gábor** Aron a székely ágyúhős 1849-ben ember felletti küzdelem után elesett. Az eresztevényi sírhoz ez alkalomból sokan fognak a hazarész különböző tájékról elzarándokolni. Kolozsvárról is sokan készülnek az évforduló napon rendezendő kegyeletos ünnepélyen részt venni.

* **Kérelem.** Tisztelettel fölkérem azokat az újvárosi polgárokat, a kik a népkönyvtárt használták, hogy a nálu lévő könyvet behozni szíveskedjenek. **Bodnár** János könyvtáros.

* **Rövid hírek.** **Elvesztett bizonyítvány.** **Schwarz** Jónás polgári iskolai II. oszt. tanuló tegnap délelőtt a Nagypiacz-terén elveszítette iskolai bizonyítványát. Ezután kéri a megtalálót, hogy okmányát juttassa a rendőrséghez. — **Elvert béres.** **Restye** János Kálmán-gyári bérest, ki tegnap éjjel a Csillagvároson levő **Waserstrom** Salamon italmérő helyiségben ittas állapotban botrányt okozott, az italmérő és háznépe alaposan helybenhagyta. **Restyét** a kórházba küldötték. — **Hivallan vendég.** **Madács** Ilona tétyczeli illetőségi helynélküli cseléd tegnap este **Vizvezeték-utca** 108. sz. a. levő házba a kerítésen át bemászott és **Fábián** Julcsa lakásába

lefeküdt. **Madács** Ilonát, ki elmebajos, de nem közveszélyes, illetőségi helyére tolonczolja a rendőrség.

x **Figyelmeztetés.** Saját érdekében cselekszik mindenki, ha a villamos berendezésekről a **Nagyváradi Műszaki Villamos Vállalat** (Nagyváradi takarékpénztár-épület) költséget kér, mely a **legalaposabban és teljesen díjmentesen** állíttatik ki a n. é. közönségnek. Csillárok részletfizetésre is kaphatók.

SZÍNHÁZ.

Somogyi színtársulata Gyulán. A nagyváradi színtársulat nagy elismerés, de gyér látogatás mellett tartja előadásait Gyulán. Az ottani színpártoló bizottság, **Lukács** György főispán elnöke alatt értekezletet tartott, amelyen Gyula város intelligenciájából 36-an vettek részt. A főispán üdvözölte Somogyi Károlyt s teljes elismerését fejezte azon buzgalomért és áldozatkészségért, amit társulatával kifejt. Kérülve minden nagy hangu reklámot, művészi előadásokkal törekszik hiátását betölteni. — Szóba jött ezután, hogy a közönség mindezek dacára nem látogatja az előadásokat, aminek az oka a nyomott viszonyokban leli magyarázatát. Egyhangulag elhatározta a bizottság, hogy tekintettel Somogyi áldozatkészségére, a világitásért eddig járó mintegy 2500 koronát elengedi s az ingyen világitást a jövőre is kiltásba helyezte.

TANUGY.

Tanügyi apróságok.

Nagyváradi város iskolaszéke néhány nap múlva 10 új tanerőt választ; **férfi** erő ugyan csak 4 lesz közülök, hogy valahogy meg ne bomolják a régi arány, a mely a tantestületben fenáll, a hol minden férfiúra 2 egész kilenczvenötözethetvenhárom százezredrész (2/95073) nő esik; ha csak addig valaki észre nem veszi, hogy nincs meg a megfelelő arány s a férfiállások redukálása iránt nem lesz javaslatot. De ma még ez a helyzet.

A meghirdetett 9 állásra özőnvel érkeztek a pályázatok az ország minden részéből; mint értesülünk, **Welner** Alajos is pályázott a tengeren túlról s hajlandó elfogadni az állást, ha az iskolaszék girál neki 3 drb. 1000 koronás váltót, küld neki 2 havi fizetési előleget és 1 hajójegyet. Vele együtt éppen 299 a pályázók száma s így minden állásra 2999 tizedes kandidátus jut.

Volt olyan házalás az iskolaszéki tagoknál, hogy egy búcsu csak apró heti vásár hozzá képest. 3 iskolaszéki tag ment a búcsujárás után hideg vizgyógyintézetbe, 1 pedig 28-nak ígérte meg a biztos szavazatát; 10-et lekivittol most azt mondja. 18-at meg vagy prolongál, vagy kiegyezik az illetőkkel 25%-re.

Az egyik szép pályázónak azt tanácsolta egy böles iskolaszéki tag ur: »Nézzé nsád, maga olyan szép, hogy kár az iskolába; tudja mit? menjen férjhez.« A szöke tündérnek azonban helyen van a kis nyelve, menten vissza vágott a kopaszodó patrónusnak: Tudja mit iskolaszéki tag ur? Vegyen el. Dehát az iskolaszéki tag ur kopaszodó félben van s így nem parthieképes.

Sokáig törték a vezetőférfiak a fejüket, hogy miképpen lehetne meggyőződést szerezni az alkalmazott kisegítő tanerők alkalmas voltáról. Végre kistűtötték: végig kell látogatni őket meg kell hallgatni a tanmódot, tanmódot és a taneredményt.

Felkérték az iskolaszékeknek egyik arra való tagját, a ki egészen beleöszült már a paedagogiába. De ez azt mondta, hogy ő már fáradt ember; nem meri belevágni a fejszéjét.

Elküldték a másik paedagogust, a ki még fiatal és hozzá még parthie is. Ez el is ment egyik szép kollégához, de úgy megboszorkányozták, hogy menten az elnökhöz vitte a lemondását, a melyet azzal indokolt meg, hogy ez a feladat házas embereknek való; nőtlen embernek beletörök ebbe a bicskájá, ő nem megy tovább, küldjenek mást.

Ki is küldtek aztán egy megállapodott házas embert; ez azután végig is sulykolta valamennyiüket. Jelentését és véleményét beadta az iskolaszék-

hez, de a **Hesperidák** aranyalmait, vagy a **Cerberusok** a pokol titkait nem őrizték olyan féltékenyen, mint ahogy az elnök ezt a szakvéleményt őrizte. Becsukatta a város kasszájába (ugyis van hely bőven) s külön rendőrbiztosi állást szerveztetett az őrizetére, akinek a legszigorubb utasításokat adta stb. Azóta aztán minden kisegítő tanítónő reménykedik — a megválasztását illetőleg, mert mindenik azt gondolja, hogy ő róla ment be a legkülönbébb vélemény.

A választási elnök most Pesten jár, mert az új utasítás azt mondja, hogy az elnök kijelöl 2—2 egyént s az iskolaszék ezek közül valamelyiknek adja az állást a la Paris az aranyalmát. De az iskolaszék nem akar a Paris hálátlan szerepére vállalkozni, vagy legalább is nem 20-ból akar választani, hanem mind a 300-ból. Ha már haragosokat csinál magának, hát nem tizedeli őket, hanem en gros 290 számban.

Most aztán a miniszter dönti el, hogy kinek van igaza; a választási elnöknek-e, vagy az iskolaszéknek; no 4-ikén megtudjuk mi is; akkor lesz ugyanis a választás, de sok remény valóra válik és de sok remény dugába dől.

Majd a választásról annak idején részletesen beszámolunk. (—rs.)

A rabok iskolája. A Nagyváradi és Biharmegyei Rabsegélyező-Egylet által fenntartott rabiskola I. évi július hó 5-én vasárnap d. e. 9 órakor tartja a kir. törvényszéki fogház épületében évzáró vizsgáját. Nagyváradi, 1903. június hó 18. **Rádl** Odön egyleti elnök, **Korn** Lajos titkár.

A felső kereskedelmi iskola sár-ünnepélye. Szép ünnepély keretében zárultak be a helybeli felső kereskedelmi iskola kapui, hogy egy évi fáradságos munka után két hónapi nyugalmat élvezhessen az ifjuság. Az ünnepélyen a felső kereskedelmi iskolai iskolabizottság tagjai közül jelen voltak dr. **Hoványi** Géza, **Reismann** Mór elnökök, **Fleischhacker** Gyula, **Moess** Károly, azonkívül a tanári kar és az ifjuság teljes számban. Az ünnepély 9 órakor vette kezdetét dr. **Kovács** S. János intézeti igazgató lelkes hangu beszédével, amelyet az ifjusághoz intézett, buzdítván őket arra, hogy a szünet folyamán testi és szellemi erőiket igyekezzenek továbbfejleszteni. Az intézet azon tanulóit, kik szorgalmukkal különösen kitűntek, az igazgató külön dicséretben részesítette és szép beszédében mintaképpül állította az ifjuság elé. Ily nyilvános dicséretben részesültek: **Kaufmann** Mór és **Weisz** Jenő közép- és felső osztálybeli tanulók, továbbá **Tóth** József és **Fehér** Izidor alsó osztályu tanulók. Az érettségit tett ifjak közül a **Léderer** és **Kálmán**-féle alapítvány 90 koronányi kamatját mint ösztöndíjat **Zoltán** Károly jelesen érett ifju kapta, a Biharmegyei Takarékpénztárnak **Szunyogh** Péter emlékére tett alapítvány 80 korona kamatját mint ösztöndíjat **Fleischer** László szintén jelesen érett ifju kapta. Onmagát dicséri ifj. **Moskovits** Mór és **Lévay** Zsigmond iskolabizottsági tagok nemes áldozatkészsége, kik a kereskedelmi szakoktatás iránt viselt érdeklődésükből és rokonszenvükből kifolyólag a felső osztálybeli tanulók szorgalmának fokozására az év végén leendő jutalmazásra a tanév elején 100—100 koronát adományoztak. Az összeget abból a célból adták át a tanári karnak, hogy abból 50—50 koronás ösztöndíjat létesítsenek azon tanulóknak megjutalmazására, kik a) a magyar nyelvből és történelemből, b) a jogi és közgazdasági ismeretekből, c) a kereskedelmi és politikai számtanból, d) a könyvtelből és keresk. levelezésből a legjobb eredményt mutatják fel.

Ezen ösztöndíjakat az egyes szaktanárok előterjesztései alapján a következőképp ítélte oda: **Kertész** Márton a magyar nyelvben, **irodalomban** és **történelemben**, **Hungerleider** Mihály a jogi és közgazdasági ismeretekben, **Fried** Dávid a kereskedelmi és politikai számtanban, **Hacker** Andor a könyvtelben és keresk. levelezésben elért legjobb eredményért. **Bátori** Ferencz, a francia nyelv tanára, 1 drb 10 koronás aranyat tűzött ki a középső osztályban azon tanuló részére, aki valamely magyar szöveget legjobban lefordít francziára. A nyolcz versenyző közül a díjat **Kaufmann** Mór nyerte el. Az alapítók és adományozóknak ez uton is hálás köszönetet mond az intézet.

SPORT.

Czélövészet. A polgári lövöldében június 14., 21. és 28-án tartott lövészen kilőtt 980 lövés találó összesen 4039 kör 148 taraczk és 57 mély lövéssel. *Szeget lölt* Vomácska József kettőt, Mezey Mihály egyet. *Tizenkettős körbe löttek:* Vomácska József 10, Mezey Mihály 8, Török László és Kelen Béla egyet-egyet. *Tizenegyes körbe:* Vomácska József 25, Mezey Mihály 7, Török László 4 és Kirschner Jenő egyet. *Taraczk lövések:* Vomácska József 72, Mezey Mihály 54, Török László 12, Kelen Béla 11, Kirschner Jenő 3, dr. Mihály Lajos kettőt. *Díjat nyertek mély lövésre:* Arany díjat Vomácska József, ezüst díjakat Mezey Mihály és Török László. *Körlovésekre:* Mezey Mihály és Vomácska József.

NYILTTÉR.

MERTZ NÁNDOR utóda

fűszer-, csemege és borkereskedése,
NAGYVÁRAD, Kőrözs-utca Mertz-ház.
Telefon: 448. szám.

Spanyolmegy,
óriási, naponta friss.

Egy próba megrendelés elegendő, hogy mindenki meggyőződjön az alább jelzett **Kávéfajok**

— **kiváló minőségéről.** —
Cuba kávé, finom, kilója 1 frt. 60 kr
Ceylon-Cuba, finom, „ 2 frt. — kr
Cuba kávé, extra finom, „ 2 frt. 40 kr

Minden kiló Kávéhoz egy Kiló Czukor, ajándékul.

Tisztán kezelt, természetes, Magyarádi fehér, és ménesi vörös

— **BOROK,** —
a legjobb minőségben.

Cognac-, Rum-, Likörök, Szilva- és Seprő-Pálinka nagyraktár.

Jégbe-hűtött SÖR,
egy nagy üveg 13 kr.
egy nagy üveg kőbányai 16 kr.

Kosarak, gyümölcszállításhoz a legolcsóbb árban.

DENATURÁLT-SZESZ eladás.

Mindennemű fűszer-árak, a legjobb minőségben, mérsékelt árak mellett.

Tisztelettel
Mertz Nándor utóda.

812 A
„Nagyváradai hitelbank részvénytársaság“
működését Kossuth Lajos-utca 10.
sz. a. megkezdte.

Üzletköre:

Betétek kamatozás végetti elfogadása könyvecskékre és folyó számlára, mely előbbi után 5% kamatot fizet, adó levonás nélkül.

Váltakozó leszámitolása.
Élőlegek értékpapírokra és áru-készletre.

Jelzálogkölcson nyújtása házakra és földekre.

Értékpapírok vétele és eladása.
Szelvények és kisorsolt érték-papírok beváltása.

Hivatalos órák: d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5-ig.

Az Igazgatóság.

Ma katonazene.

Van szerencsénk a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a

„Bazár“ vendéglő kerthelyiségében

melyet a legmagasabb igényeknek megfelelően rendeztünk be,

ma, folyó hó 1-én

a 37-ik gyalogezred zenekara kedvező idő esetén hangversenyt rendez.

A tisztelt közönség szíves látogatását kérve tisztelettel

SZAUER és DOLGOS.

TAVIRATOK.

A főrendiház ülése.

Budapest, június 30. (Saját tud. táv.) Délután fél 3 órakor a főrendiház ülést tartott, melyen a kormány bemutatkozása után a miniszterelnök arra kéri a főrendeket, hogy az idő előre haladottsága miatt programját a jövő ülésen terjeszthesse be. Csáky Albin gróf elnök ezután köszönetet mondott a kormánynak, hogy a válságból kivezetni vállalkoztak a nemzetet.

A képviselőházból.

Budapest, június 30. (Saj. tud. táv.) Szünet után az elnök indítványát visszavonja, mert nem látja célszerűnek e kérdésben szavazással dönteni.

Ivanka Oszkár a szabadelvűpárt nevében kijelenti, hogy támogatni fogják a miniszterelnököt, noha a nemzeti engedményekre nem lát biztosítékot a miniszterelnök programjában.

Zichy János pártja nevében tudomásul veszi a miniszterelnök programját, noha kijelenti, hogy ez az általános győzelem, a hol egyik fél a másikat játsza ki, csak a nemzetet károsítja meg, a mi előbb-utóbb meg fogja magát bosszulni.

Szederkényi pártja nevében a legmesszebb menő harcot jelenti be az új kormánnyal szemben.

Barabás Béla kijelenti, hogy pártja csak este fog értekezni arra vonatkozólag: milyen álláspontot foglaljanak a miniszterelnök programjával szemben s így nem akar a párthatározat elé vágni s kéri beszédének holnapra való halasztását.

A miniszterelnök ezután benyújtja a kvóta arányról szóló javaslatot. Kolosváry honvédelmi miniszter pedig a honvéd ujonczozási javaslatot. Ezzel az ülés fél 3-kor véget ért.

József főherceg Budapesten.

Kis-Jenő, június 30. József főherceg a honvédelmi miniszteriumban beállott változás következtében katonai kísérettel együtt külön vonattal Budapestre utazott. Mint hírlik a főherceg két nap múlva visszatér és innen folytatja a megszakított szemlét. (M. T. I.)

A Kossuth-párt állásfoglalása.

Budapest, június 30. (Saját tud. táv.) A Kossuth-párt ma esteli értekezletén élénken tárgyalták a miniszterelnök programját. Különösen nagy vihart keltett az 1899-iki 30-ik t.-cz. megváltoztatására vonatkozó kijelentése. Tiltakoznak, hogy az autonóm vámtarifa megállapítása előtt külföldi vámszövetséget köthessen a kormány.

Továbbá követelik, hogy a mig az önálló nemzeti hadsereget meg nem valósítják, a 67-iki 12. t.-cz. értelmében jogos nemzeti követelményeink a vezérleti nyelv, a jelvények a tisztikart illetőleg megvalósítsassanak, mert a párt magatartását teljesen ezek teljesítésétől teszik függővé.

Kelemen Béla határozati indítványt nyújt be, hogy mondja ki a párt: az indemnitás letárgyalását nem gátolja.

Kossuth Ferencz, Justh Gyula, Komjáthy, Molnár Akos és Putnoky a Kelemen indítványa mellett foglalnak állást.

A többiek minden rendelkezésre álló eszközzel meghiusítani kívánják a vámszerződésekről szóló törvény megváltoztatását.

Egyébként is nagy elkeseredést keltett a pártban, hogy a miniszterelnök nem tett ígéretet a nemzeti engedmények teljesítésére.

Kossuth Ferencz, hogy ne tünjék fel szöszegőnek s pártjával se kerüljön el-lentébe, lemond az elnökségről. Ugy szintén Komjáthy is lemondott az elnökségről.

Kossuth, Justh, Komjáthy, Molnár Akos elhagyták az értekezletet.

Barabás Béla átveszi az elnöklést és a tárgyalást berekeszti. Egyszersmind megbízták Rátkayt, Papp Endrét, hogy Kossuth Ferencz előtt fejtsék ki, hogy nincs oka lemondani az elnöklésről s lemondását a párt nem fogadja el. Az ülés éjjel fél 12-ig tartott.

A szabadelvűpárt bomlása.

Budapest, június 30. (Saj. tud. távir.) Vészi József kilépett a szabadelvűpártból s a közel jövőben még több kilépés várható.

Az osztrák kabinet bukása.

Bécs, június 30. (Saját tud. távir.) Körber osztrák miniszterelnök ma beadta lemondását.

000 REGÉNY CSARNOK. 000
000 000

Sorsjáték.

Regény.

Irtá: Stella (Szóke Berta.)

22.

— És ez olyan lehetlenség lenne? — veté ellen a férfi — a mi leányunk azért, mert szegény, ne remélhessen boldogságot. Nem érdemes ő valamely derék férfi szerelmére?

— Sőt nagyon is érdemes. De vannak-e ma olyan emberek, a kik szegény lányokba szerelmesek tudnak lenni, úgy értem, hogy ez érzelmeknek az oltár előtt is kifejezést adjanak.

— Oh, még léteznek olyanok! Nem szabad pessimistának lenned. A jó Isten nem hagyott még el bennünket s remélem, nem is fog.

— Ezt én sem kélem, de szerintem helyesebben tennék, ha a levelezést eltiltanók. — Minek az? Márta sokban hasonlít hozzád, olyan ábrándokat, olyan reményeket táplálhatna, amik nem teljesülhetnek. Ne tegyék őt ki a kiábrándulás, a csalódás keserűségének.

— Nem, semmi esetre, ez a levelezés szórakozás neki, egyebet úgy sem nyújthatunk most szegénykének, ne vonjuk el ezt is tőle.

— Igaz, de én mégis félek, hogy mostani gyengeségünket később megbánjuk, olyan különös balsejtelem fog el, ki tudja, nem lesz-e a jelenlegi szórakozás majdan szenvedések kuforrásává.

— Ugyan kérlek, ne csinálj magadnak folyton skrupulózusokat, te akkor sem . . .

— No az Isten itt a legellentétebb két embert hozta össze — szólalt most meg a megettük észrevétlenül belépett vendég, ki hallotta utolsó szavaikat.

A házaspár meglepetve tekintett hátra. A nő örömmel sietett a látogató elé.

— Isten hozott édes Róza — szóit megölelve sógorasszonyát — látod, ennél kedvesebb meglepetést alig szerezhetnél volna nekünk.

Most a háziur felállt s kezét nyujtva mondá:

— Szép, hogy felkerestél bennünket ebben a szerény hajlékban, légy üdvözölve nálunk.

— De sógor — felelt Vajda Gyuláné — hogyan beszélhetsz így? Nem vagyok-e ma ép oly kedvesek előttem, mint ezelőtt.

— Ne törődj vele kérlek — hangzott a háziasszony ajkairól, miközben segített kalapját, felöltőjét levetni, — tudod, ő még mindig a régi javithatatlan, de foglalj helyet kedvesem, el vagy fáradva ugy-e? Az a hosszú kellemetlen ut, kimeríti az embert.

— Bizony fáradt vagyok kissé, reggel 9 óra óta jövök, no de majd kipihenem magam. — Azt remélem is, mert egyhamar el nem bocsájtalak, hanem hol a podgyászod?

— Csak holnap érkezik meg, az igásoknak t. i. dolguk volt épen, a téglási országutat csinálják s a megye ilyenkor igénybe veszi a kocsit lovat.

— Most ugyan nem lesz olyan kényelmed, mint hajdan — mondta sóhajtván a háziasszony — de vedd azt ép oly szívesen, mint ahogyan adva van. De most bocsáss meg, azonnal jövök, szólt kislétve a konyhába.

A vendég örült, legalább másra terelte a beszédet, fájdalmas volt ez neki is, velők érzett teljesen, a szomorú változás óta nem találkozta. A fájdalmas benyomást, mit az egyszerű szerény lakás reá tett, mindenképpen el akarta palástolni. Sajnálta őket nagyon s ép azért csak nehezen határozta el magát a látogatás megtételére, szerette sógoranjét s férjének testvérbátyja, az ő jószágos mosolyával ábrándos kék szemével igen rokonszenves volt előtte.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Nagyváradai Hitelbank Takaré- és Segélyszövetkezet.

Vasárnap d. e. 11 órakor tartatta a tagok nagy érdeklődése mellett a Nagyváradai Hitelbank takaré- és segélyszövetkezet alakuló közgyűlését a »Nagyváradai Hitelbank r. t.« helyiségében.

Dr. Munk Béla a gyűlés vezetésére elnökként felkérte, bejelenté, hogy eddig 356 tag 5236 tüzletrészt jegyzett s örömmel konstatálja, hogy a szövetkezet virágzása — tekintettel a nagy érdeklődésre — biztosítva van.

A jelenlevők a felolvasott alapszabályokat egyhangulag elfogadván, a szövetkezet vezetésére megválasztották:

Elnökül: Sulyok István ref. esperest;

Alelnökül: dr. Munk Bélát;

Az igazgatóság tagjaiul: Czeglédi Jeremiás, Grósz Albert, Schwartz Márkus, Weisz Izidor, Sinka László, Varga Pál és Jung Ferencz részvényeseket;

Ügyvezető-igazgatóul: Fűredi Lászlót.

A befizetésekre vonatkozólag akként határozott a közgyűlés, hogy a mulasztási illetékek-

nek a lehetőségig való mérséklése czéljából a befizetések mindennap — még vasárnap is — eszközölhetők.

Az aláírások még mindig sűrűn folynak s erős a kilátás, hogy ezen új szövetkezet, mely a legroálisabb alapokon nyugszik s melynek vezetői ismert tekintélyek, rövid idő alatt városunk egyik legizmosabb s legelterjedtebb intézetévé fog kifejlődni.

A befizetések július hó 2-től kezdve hétköznapokon d. u. 3—5 óráig, vasárnap és ünnepnapokon pedig d. e. 9—11 óráig eszközölhetők a »Nagyváradai Hitelbank Takaré- és Segélyszövetkezet« üzleti helyiségében (Kossuth Lajos-u. Sándor Samu-ház.) Három hónapig új tagok beiratkozhatnak mulasztási illeték fizetése nélkül.

A kamara teljes ülése. A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara ma, július hó 1-én délután fél 3 órakor teljes ülést tart saját helyiségében.

Határidők.

Budapest, június 30.	
Buza októberre	7.86
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.90

Értéktőzsde

Budapest, június 30.	
Oszták hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	585.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. június 30-án.

Magyar aranyjárdék 4	120.50
Magyar koronajárdék	91.25
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4/10%	—
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	98.75
Italmérési jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavonföldterhermentesítési kötvény	99.25
Magyar nyeresémsorsjegyek-kölcsön	198.—
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	156.—
Oszták járadék papirban	100.—
Oszták járadék papirban	99.80
Oszták járadék aranyban	120.75
Oszták korona járadék	100.75
Oszták államsorsjegyek	153.—
Oszták magyar bank részvény	16.80
Magyar hitelbankrészvény	736.—
Oszták hitelintézet részvény	673.50

Páti vista	95.20
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.04
Németbirodalmi márka	117.25
Londoni vista	239.35
20 márkás arany	23.45

A szorkoztatást felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

**TÖRLESZTÉSES
jelzálog-kölcsönök**

10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45

és 50 évi visszafizetésre fél éves részletekben, melyekben a kamat és a tőke törlesztése bennfoglalatik, 500 koronától kezdve a legelőnyösebb feltételek mellett ad, esetleg drága kamatozású kölcsönökert convertál a

**polgári takarékpénztár részvénytársaság
NAGYVÁRAD.**

256

Hazai ipar!

Butor

Modern lakásberendezések, valamint egyes butordarabok gyári árban

REISZ és PORJESZ

butorgyárosoknál, 296

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején.

Fontos az érdekelteknek tudni,
hogy míg egyéb fajta keserűvizekből egy egész pohárral szükségeltetik,
addig hathatós már fél pohár

IGMÁNDI
KESERŰ-VIZ.

Mint kitűnő étvágyat hozó természetes gyomortisztító és hashajtó. Amellett könnyen bevehető, mert ize nem émelygős, sós hanem kellemes keserű.

Kapható mindenütt, úgy a forrástulajdonos:

SCHMIDTHAUER LAJOS gyógyszerésznél **KOMÁROMBAN,**

Minőségileg kértik össze nem téveszteni más olcsóbb fajta keserűvizekkel beszerzésnél határozottan SCHMIDTHAUER-féle Igmándi viz kérendő.

Kapható helyben minden gyógyszertár és fűszerkereskedésben. 288

Export Amerika és Angolországba.

Telefon 418.

Kerületi képviselő: **Biró József.**

Telefon 418.

Varosi és vidéki telefon 251. sz.

Előpataki víz.

Főraktár: Bihar-, Békés- és Szilágy-megyék részére:

Szabó és Hajnal
fűszer-, csemege-, bor- és déligyümölcs-üzletében

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA,
a Széchenyi szállodával szemben.

Az „Előpataki Gyógyvíz“ kitűnő sikerrel használtatik

1. A gyomor és belek idült hurutjainál gyomorgörcs, gyomorégésben, a tulságos nyálka és savképződéssel járó emésztési zavarokban, gyomor- és szélzsámban, hányásoknál.
2. Altesti vérbőségben, vérpangásban, aranyérbben s az ezzel járó rásztkór s kedélykór szokásos székrekedéseinél.
3. Máj- és lépdeganatokban, az epe kivetető csöveinek hurutos bántalmainál, sárgaságban, epekövekben, a pozsgerj és váltólázakból származott lépdegagnál.
4. Fejlődési sápkórban s az ezen alapuló hősza zavaroknál, a görvélykór torpid alakjainál s különösen vérszegénységi állapotoknál.
5. Vesék és húgyhólyag hurutos bántalmainál, a kezdődő húgykő és fővénylerakodás eseteiben kitűnő húgysavoldó.
6. A méh idült tömüléseivel, dagainál, fehér folyás s rendetlen havadzásnál.
7. A nemi részek gyengeségeiben.
8. Angolkórban egyáltalában gyermekeknel vérszegények ép és erős kifejlődését vas-és mész-tartalmánál fogva meglepően elősegíti.

Az előpataki ásványvizet nem csak a betegek használják, egészséges embereknek is üdítő itallal szolgál s különösen borral vegyítve a háztartásnál általános használatban van. Ez idő szerint évente 1.000.000 palackon felül küldetik szét bel- és külföldre.

Kapható: minden jelesebb fűszerkereskedés- és vendéglőben.

AZ ELŐPATAKI GYÓGYFORRÁSOK KEZELŐSÉGE. 117

A várad-velencei volt Weinberger-féle gyárhelyiségben

2 magtár

azonnal bérbevehető.

Értekezhetni lehet a Nagyvárad Takarékpénztárnál. 307.

Első nagyvárad gyári festékraktár!

Telefon 441.

GALLOVITS I.

Telefon 441

NAGYVÁRAD, Nagy-Teleky-utca 532. sz., saját ház.

Legolcsóbb festékáru bevásárlási forrás.

Ajánl

száraz és olajbatört festékeket, firnisz, butor és koci-lackot.

Bronzok, szobafestő és mázoló ecsetek és meszelők nagy raktára. 272

Különösen nagy raktár szoba-padló lackokban.

A legujabb találmányu **LINOLEUM padló-fénymázt** van szerencsém a m. t. közönség b. figyelmébe ajánlani, mely igen gyors száradásánál, fényességénél és tartósságánál fogva minden más padló-lackot fölülmul.

A nagyvárad légszeszgyár

Kátrány árjegyzéke:

2-től	9 kilóig	6 krajczár kilója
10 „	149 „	5 „
150 „	1000 „	4 „

Ennél nagyobb mennyiség vásárlásánál még további 10% engedményt adunk.

Egész és félvaggon vásárlásánál az engedmény még nagyobb.

Egy hordó ára külön 4 korona, de azt teljesen jó állapotban egy hónapon belül három koronáért visszavásároljuk.

Az áru gyártelepünkön átveendő és innen egyszerre elszállítandó. Nagyvárad, 1903. június hóban.

332.

A nagyvárad légszeszgyár.

Telefonszám 318.

Telefonszám 318.

Olcsó és szakszerű

VILLAMOS berendezéseket, motor- és szellőztető szereléseket

elvéllal a

NAGYVÁRAD

Műszaki Villamos Vállalat és Csillár-raktár

Nagyváradon, Kert-utca 81. sz. (Auer-üzlet).

Június 1-től a „Nagyvárad Takarékpénztár“ palotájába lett áthelyezve.

Ne mulassza el senki **költségvetést** kérni, mely teljesen **díjmentesen** eszközöltetik.

Kiváló tisztelettel

290

Guthard Imre,
budapesti elektrotechnikus.

Grünfeld Ignätz,
vállalkozó.

Szakszerűleg teljesített villamos felszerelésimről tanuskodnak a hozzám intézett elismerő levelek, melyekből csak néhányat bocsátok közre:

Tek. Guthard Imre elektrotechnikus urnak N.-Várad.

Megkeresésére ezennel készséggel igazolom, hogy ön lakásom villamos világítási szerelését, illetőleg berendezését legteljesebb megelégedésemre végezte, munkája teljesen kifogástalan, másfél éve annak, hogy azt végezte, de eddig még legcsekélyebb hiányt vagy hibát sem lehetett azon találni. Budapest, 1903. május 11.

Tisztelettel

Szterényi József,
miniszteri tanácsos.

Tekintetes Guthard Imre urnak Nagyvárad.

Ezennel értesítjük, hogy váci-utcai üzletünknek villamos berendezésével, dacára annak, hogy eleinte féltünk, hogy e complicált nehéz munkát nem fogja kívánságunkhoz méltón szállítani, nagyon meg vagyunk elégedve és reméljük, hogy pesti üzletének megnyitásakor ismét adhatunk Önnek munkát. Budapest, 1903. május 13-án.

Tisztelettel

Quantzer Testvérek
cs. és kir. udvari kalapgyárosok
Budapest, IV., Váci-utca 7.

Tek. Guthard Imre elektrotechnikus urnak N.-Várad.

Hozzánk intézett megkeresésére örömmel igazoljuk, hogy cégünknel a villamos világítási munkákat teljesítette, melyekkel mi teljes mértékben meg voltunk elégedve. Budapest, 1903. május 15-én

Tisztelettel

Wodianer F. és Fiai (Lampel Róbert-féle)
cs. és kir. udvari könyvkereskedés
Budapest, VI., Andrássy-ut 21.